

De week van Samen Opleiden

De lerende leraar in de schijnwerpers

Opleiden, begeleiden en professionaliseren

“Ik zal mij altijd blijven ontwikkelen”

Marjon ten Klooster

De professionele ontwikkeling van leraren begint als ze starten met de opleiding. Gaandeweg ontwikkelen studenten hun ambities en persoonlijke leerwensen. Marjon ten Klooster (20), derdejaars student op de pabo van hogeschool Viaa in Zwolle, wist al heel vroeg waar haar leerweg moet uitkomen. En dat einddoel is niet bepaald gangbaar.

Ze heeft een glasheldere en bijzondere toekomstdroom: Marjon wil ontwikkelingswerker worden. Specifieker: ze wil in een derdewereldland een school oprichten en de mensen daar leren hoe ze die school zelf kunnen runnen. Marjon is dus een lerarenopleider in spé.

Stage in Peru

“Ik heb voor de pabo gekozen omdat er geen opleiding bestaat voor ontwikkelingswerk en omdat ik een grote overeenkomst zie tussen het onderwijs en ontwikkelingswerk”, vertelt Marjon. “Als je ontwikkelingswerker bent, zet je je ervoor in om anderen een toekomst te geven, en dat doe je in het onderwijs ook. Als leraar werk je ernaar toe dat leerlingen het uiteindelijk zonder jou kunnen. En net zoals een ontwikkelingswerker, ben je erop gericht dat je leerlingen een mooie toekomst kunnen opbouwen. Daar draag je aan bij. Dat vind ik zó gaaf!”

Marjon is realistisch genoeg om te beseffen dat ze een hoop moet leren, veel ervaring en kennis moet opdoen, voordat ze haar droom kan verwezenlijken. Ruim twee jaar geleden is ze op de pabo met dat leertraject begonnen, en ze kan haar leerweg gaandeweg steeds meer afstemmen op haar toekomstdroom, vertelt ze. “De eerste twee jaar op de pabo waren vrij basaal en algemeen, maar vanaf het derde jaar

heb je meer keuzemogelijkheden en kan je je leerroute dus meer zelf invullen. Zo heb ik er bijvoorbeeld voor gekozen om twee minors te doen: ‘internationalisering’ en ‘complex gedrag’. Bij de minor ‘internationalisering’ hoort een stage in het buitenland. Als alles meezit, ga ik volgend jaar dan ook drie maanden stage lopen in Peru.”

Na de pabo wil Marjon eerst ervaring opdoen in het onderwijs in Nederland. Daarna hoopt ze een aantal jaren in een derdewereldland mee te draaien op een bestaande school, om daar uiteindelijk zelf een school op te richten en mensen op te leiden tot leraar. “Als je anderen wilt leren om les te geven, is het heel belangrijk dat je daar zelf veel ervaring in hebt opgedaan”, vindt ze. “Dat merk ik ook op de pabo. De docenten die in het basisonderwijs voor de klas hebben gestaan kunnen veel en goede praktijkvoorbeelden geven en kunnen zich goed inleven in praktijksituaties die je lastig vindt. Ze hebben het zelf immers ook meegemaakt. Deze docenten geven de beste lessen.”

Praktijkpabo

Marjon heeft nog meer ambities. “Ik wil heel goed worden in het stimuleren en begeleiden van de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen, hen leren hoe ze met elkaar kunnen omgaan en hoe ze met zichzelf omgaan. Het is natuurlijk heel belangrijk dat je kunt lezen en rekenen, maar om goed te kunnen functioneren in de samenleving moet je allereerst weten hoe je met jezelf omgaat. Ik denk dat het een van de belangrijkste dingen is in het onderwijs: kinderen leren hoe ze zelfstandig én sociaal kunnen zijn. Omdat ik ook wil leren om kinderen te begeleiden die wat extra's nodig hebben, ga ik de tweede helft van dit studiejaar stage lopen op een sbo-school.”

Op Viaa krijgt Marjon volop gelegenheid om aan haar ambities te werken, vindt ze. Belangrijk hierbij is dat ze keuzemogelijkheden krijgt en dat het curriculum van deze pabo een duaal karakter heeft: studenten zijn twee dagen per week op de opleiding en twee dagen in de opleidingsschool. Elke periode wordt afgesloten met een stageweek. “Ik houd van de combinatie theorie en praktijk”, zegt Marjon. “Daarom past deze opleiding zo goed bij mij. We noemen het vaak ‘de praktijkpabo’: je kunt wat je op school leert, eigenlijk gelijk in de praktijk toepassen en uitproberen. En andersom: als ik in de praktijk iets zie of meemaak dat ik niet begrijp of vragen oproept, dan kan ik dat vrijwel direct op de opleiding inbrengen. Ik vind dat heel prettig, omdat je veel dingen eigenlijk pas echt leert door het te doen. Je kunt in een boek lezen dat het belangrijk is dat je als leerkracht consequent bent, maar in de stageschool merk je pas waarom dat zo is en ontdek je ook dat het niet bepaald makkelijk is om in de omgang met de kinderen altijd consequent te zijn.”

“Er zijn veel dingen die je pas echt leert door het te doen”

Eigen stijl ontwikkelen

Met het oog op de verbinding tussen theorie en praktijk, is het belangrijk dat de opleiding en de stagescholen met elkaar samenwerken, afspraken maken en zaken afstemmen, vindt Marjon. “Omdat er contact is tussen de stagescholen en Viaa, weet je praktijkbegeleider in grote lijn wat er vanuit de opleiding van studenten wordt verwacht.

Dat is heel prettig, omdat de leerkracht dan kan meedenken over de uitvoering van opdrachten. Leerkrachten weten niet tot in detail wat onze opdrachten inhouden en wat we allemaal moeten aftekenen, maar ze hebben een handboek van Viaa dat ze kunnen raadplegen. Je bekijkt samen met de leerkracht hoe je een opdracht het beste kunt doen: welke les past erbij? Wat past bij deze klas? Wat past bij jou? Dat is leerzaam en leuk.”

Er zijn ook aandachtspunten, vindt Marjon. “Veel studenten hebben de wens om samen met een medestudent van hetzelfde jaar op dezelfde school stage te lopen. Dan kun je met elkaar sparren, van elkaar leren, en bij elkaar in de les kijken. En ook is het belangrijk dat je op de stageschool voldoende vrijheid krijgt om opdrachten op je eigen manier uit te voeren, dat je je eigen stijl kunt ontwikkelen en dat je fouten mag maken. Het verschilt natuurlijk per leerkracht, maar het komt nogal eens voor dat je als stagiair vooral moet meegaan in het ritme en de stijl van de leerkracht, waardoor je jezelf niet echt ontwikkelt; je doet dan vooral de stageleerkracht na.”

De wereld verandert

In de stagescholen ziet Marjon leraren die minder en leraren die meer investeren in hun eigen professionele ontwikkeling. Zelf is ze vast van plan om zich gedurende haar loopbaan altijd te blijven ontwikkelen. “Sowieso wil ik na de pabo, naast mijn werk, in deeltijd pedagogiek gaan studeren, maar ik denk dat ik altijd de behoefte zal hebben om me professioneel te blijven ontwikkelen, al is het maar omdat de wereld om je heen verandert. Je kunt in de toekomst echt niet meer lesgeven op de manier zoals ik dat nu leer!”